

ČHINGARIPE

VAŽNO RRKNIPE: O čhingaripe save den amen avela kopirime thaj bičhaldo po fizičko, vaj pravno muj vaj aver džanes e organoske saveske den o čhingaripe.

PESKE PODATKURJA ANDAV INGERAVNO KATAR O ČHINGARIPE

1. ANAV: _____

2. NJAMO: _____

3. ARAKIPE: _____

(te avela o ingeravno katar o čhingaripe, pravno muj)

4. DAL O ČHINGARIPE INGEREN PALAV AVER MUJ: _____ (phenen BA vaj ČI)

5. TE AVELA PALPALE SVATO PO PUŠIPE BA: _____

6. DAL SI TUMEN MUKLIPE KATAR O MANUŠ, ANDE SAVO ANAV DEN O ČHINGARIPE: _____ (den o svato palpale BA vaj ČI, thaj den o šajipe, te avela thumen)

7. E ADRESA/THAN: _____

8. O TELEFONO: _____

9. E-mail: _____

10. O DATUMO BIJANDIMASKO: _____ (naj musajno podatko)

E PODATKURJA ANDAV PRAVNO VAJ FIZIČKO MUJ, VAJ ORGANO PROTIV SAVO INGEREN O ČHINGARIPE

A) TE O ČHINGARIPE GENDIL PO PRAVNO BUĆARNO ORGANO

1. ANAV KATAR O PRAVNO BUĆARNO ORGANO: _____

2. THAN/ADRESA: _____

3. TELEFONO: _____

4. SAN BUĆARDE ANDE KODOVA PRAVNO BUĆARIPE (palpale phenen BA vaj ČI)

B) TE O ČHINGARIPE GENDIL PO FIZIČKO BUĆARNO

1. ANAV, THAJ NJAMO: _____

2. ADRESA: _____

3. TELEFONO: _____

4. JDAL SI MANUŠ PALAJ SAVO PHENEN KE KERDA

DISKRIMINACIJA TUMENGE, KODOJA KERRDA PE BUĆI/DŽI KAJ KERELAS BUĆI _____

(phenen BA vaj ČI)

5. TE O SVATO PALPALE AVELA BA, PHENEN KAJ KODOVA MANUŠ KEREL BUĆI _____

(anav katar o preduzeće/institucija, organizacija, adresa, telefono, pozicija katar e bući, kodola manušesko)

NAPOMENA: Te avela maj but pravno vaj fizičko bućaripe, vaj organurja pe save vaćin tumen, rodisaras te penen. Sajkeh pheren o obrasco katar e pritužba.

O FUNDU KATAR E DISKRIMINACIJA

Zaokružin jekh vaj maj but fundurja (amare peskimata) palaj save gendin ke sanas diskriminišime.

1. E rasa
2. Pinta morčaki
3. Papurja
4. O državljanstvo
5. Nacionalno pripadnost vaj etničko kotor
6. Čhib
7. Paćimsko vaj politikano gindo
8. O pol
9. Bijandimasko indetiteti
10. Seksualno losaripe
11. Imovno ačhipe
12. Bijandimos
13. Genetikane voša
14. Sastimasko ačhipe
15. Invaliditeti
16. Meritimasko/surimajsko ačhipe
17. Krisanipe
18. Phurimaski vрjama
19. Mijalipe

20. Than ando politikano, sindikalno vaj aver organizacije

Sar te des ando svato e povernikosa palav arakhlip jekhimasko?

Sajkeh save gendil ke si nekežime šaj del čhingaripe povernikoske palav arakhilpe jekhimasko.

O čhingadipe delpe saro lil pav sikado obrasco save šaj len vi pav sajto www.ravnopravnost.gov.rs.

O čhingaripe trubul te inkerel podatke andaj kodoja ko si o dukhado nekežimasa, ko kerda e dukh. Sikavipe katar postpuko nekežimasko, sar vi dokazurja palav nekazo e diskriminacijako (isprave, svedokurja, thaj maj dur).

O prpe musaj te avel ramosardo. O Povereniku či teljarel bućasa kana si o prpe anonimno.

Kerdipe prmasko angla o Povereniku palo lesamalipe vortahakajengo si bi počinimasko thaj trubulimaski vрjama si 90 djesa.

O Povereniku naštik te došarel e diskriminatoren te či dija pakiv pe lengi vorba, musaj te sikavel lege kaj si gajda kaj kodova kerena e autoritativne institucije, zorasa argumentoneca thaj kidimasa putardimava nevimasko.

O povereniku palav arakhipe e jekhimasko si korkorimasko biphanglo državno organo.

Amari **MISIJA** si khoslipe katar sa jekh diskriminacija thaj ažutipe katar o vazdipe palav tolerantno manušipe, ande save savorren si jekhtune pravurja thaj jekhtne šajimata.

Amari **VIZIJA** si e Srbija sar paćivalo, putarrdo thaj tolerantno manušipe vortimaske manušenca e jekhtune šajimanca, ande save paćivil pes averdžanglimos.

So kerel o povereniku katar o arakhipe jekhimasko?

O povereniku bućarel pes palaj e vaćimata andaj e diskriminacija, del o gindo andaj kodoja dal sas diskriminacija thaj te utvrđila ke si, del o lil diskriminatoreske. Ako o diskriminator či bućarel pes pav lil antunča del **OPOMENA**, aj vi antuća te na kerela khanći del **VJASTA**.

O povereniku šaj del **DOŠALIMASKE THAJ PHAGLIMASKE PRRIMATA** andaj dukt bitromako katar e diskriminacija.

O povereniku šaj del **ČHINGAR** andaj dukt katar e bimukhlipe diskriminacijako, ande pesko anav aj palav mukhlipe thaj palav računo katar o diskriminišime dženo, ako dži akana naj teljarrdo vaj vorrta gorarrdo o kerimos anglaj kris pav sajekthuno voš.

ПОВЕРЕНИК ЗА
ЗАШТИТУ
РАВНОПРАВНОСТИ

So si e diskriminacija

Diskriminacija si kana si jekh dženo čhutino ando majbilčipe katar aver, a kodova si, andar lesko vaj lako manušano savipe.

Sikavipe: Ando oglaso katar bući palav profesor katar e englesko čhib savi šaj kerel sa jekh save getisarda o Filozofsko fakulteto / englesko čhib rodelpe manuš dži kaj 30 brš – kava si o voš kana palaj jekhutne kerelpe bući bipaćivales.

Dži kaj diskriminacija šaj avel kana palav manuš (vaj džene) kerelpe kadja sar vi kaj kerelpe avrenga, i ako si von ande nesavi aver situacija, savi pala lende na lačhi.

Sikavipe: Kana o vrtići del sa jekh hamos sa e bejacenge al nesaven si aver manglimata vaj našti xan andav bisastipe (alerzija).

E diskriminacija šaj avel kerdi paj but riga, save si čaće vaj numa gendilpe ke von si čaće. O pesko svojstvo si koja so sikavel sarsavo si o manuš/nji sar korkorro, aj so vi fulalev avrena ande thane.

E peske svojstvija si: E rasa, pinta morčaki, o državljanstvo, e nacionalno pripadnost, o ethičko kotor, čhib, paćimasko vaj politikako kamlimos, o pol, bijandimasko identiteti, seksualno thaj aver.

E diskrimancija šaj avel direktno vai indirektno, namerno vaj podčinjeno vaj andav bidžanglipe. šaj vareko te kerel nesavi diskriminacija, a vo korkoro kodoltar te či džanel.

I realizacija e projekteski finansijski ičerdja i ambasada e Thagaripnaski e Norvegijaki ano Belgrado.

www.norveska.org.rs

So naj e diskriminacija

Naj sajekh kerimas katar o bijekhipe diskriminacija. Varekana ando trajo, šaj avel te vareko kerel bilačhipe, te na avel leski doš, ke kodoja si bijando po peskimasko svojstvo. O niveli katar o sikadipe vaj e grižarije save naj phangle kadalasa.

Sikavipe: O nekežimos, šikaniranje, bimukhlipe pe bući, si mobing, a naj diskriminacije.

Vi kaj si o svato andaj phagliple katar o pravo. Kodola voša našti te aven jekhutne. Numa, e diskriminacija pe buchi si kana peraven varekas po maj cikno niveli kana boldel pes pav khamlimasko bešipe.

Ko šaj avel o diskriminatori

O diskriminatori šaj avel sajekh: O preduzeće, vlasniko katar o resturano, ministro, tradari katar o autobus, e direktorka, lokalno samouprava, e škola, šaltersko bućaripe...

Ko šaj avel diskriminišime?

Diskriminišime šaj avel sajekh: O inkerrno katar e restorano bolta, o sikavno, o člano andav sindikato, e edukatorica, o novinari, o udruženje, e studentkinja...

Kana san aver dzanutno, kodoja či phenel ke san maj carra manuš. Andaj kadja sajekh dženo šaj vazdel maj lačhi thaj maj toleratno Srbija, maj barvalja e averdžanglimasa save trubun te barjarenpe thaj pačivinpe.

Brankica Jovanović
Povernica katar o arakhipe jekhimasko

Sikavimata katar e diskriminacija

Kana ando oglaso palaj bući, inženjeri rodelpe numa murš.

Kana po konkursu ando obdanište o šerutno či kamel te mukhel e vinajes, ke o narodo naj sikavdo te o murš šaj lel sama pe bejace.

Kana o stomatologo či kamel te lačharel dand e pacijentoske savo si nasvalrdo katar o HIV virus.

Kana e banke či del tumen o šajimasko minus ke san maj phuro katar e 65 berš.

Kana o obezbeđenje či mukhel e Rromen ando disk, xoxaimasa ke trubul te len e rezervacija, aj avren mukhel bi rezervacijako.

Kana anglav konko katar e zgrada opštinaki naj dromorro/ rampa palav vordon e manušenge saven si invaliditeto.

Kana e džene huliganurja nekežin e inkeravnes katar e poslastičarnica andaj kodja kaj si Albano.

Kana o profesor čhadel pav časo e studentos andaj kodja kaj si les nakit, e svatoska ke šaj avel palpale" kana getilape saro murš thaj sar mijalpe".

Po osnovo katar o pol: Džuli thaj o murš keren sajektuni bući ando jekh preduzeće, silen sajekh brš katar o stažo thaj bućako džanglimos, numa e muršes si palaj trito kotor maj bari, poćin e džuljatar.

Po osnova katar e nacionalno losaripe: Duj školake amalice katar save si jekh Rromni, gele pekareste pe praksa. O vlasniko katar e pekara phenda ke našti mukhel e Rromnjorra pe praksa ke hasarela varesave gadžen kaj kinen te dikhena la sar bičinel o manrro.

Po osnovo katar o phuripe: O poslodavco phenel e bućarrneske ke či bičhalel les pe obuka, bućasa palaj nevi mašina andaj kodja kaj si dedot phuro te sičol neve buća.

So si e korkorre afirmativne mere

Sa manuša si sajekhutne thaj sile sajekhutne šajimata, numa nešte manuša vaj burnih manušengi šaj aven ando bisajekhutno than avrendar thaj lengo than si bango ando dikhalipe šajimatar te džan ande škola, len bući, džan angle pen dži kaj zurale than...Te šaj lačharelpe te von šaj aven dži goreste jekhutne avrenca, anen pen korkorre mere save vi bušen pen afirmativne. Von ažutin te šaj den oe goreste e bijekhtunimata (palaj džuvlja, Rrom, manušen kaj si invaliditeto, thaj maj dur...)

SIKAVIPE: Ortome parking thana palaj manuša saven si invaliditeto.a

SIKAVIPE: Lokimata palo studiranje Rromengo thaj Rromnjengo.

SIKAVIPE: O inkeravno si udžile e manušnjake savi si khamni, aj e bućasa pe biintergo vрjama, te lundžarel bućako odnosu dži kaj o khamnimasko bešipe naj gata.

21. Naše aver pesko svojstvo _____

(rrodjiv phenen)
RRODJIV HARNES TE PHENEN SOSTE GENDIN KE OPESKO SVOJSTVO SAVO SIKADE SAS DROM PALAJ DISKRIMINACIJA.

E NAPOMENA: Te trubula tumen maj but thana palav sikavpe kolako so sas kerrdo, aven harrnike te len maj jekh lil.

ĆAĆIMATA: Rrodjiv te den e ćaćimata (dokazurja) savenca bičhelen o čingadipe.

1. _____
2. _____
3. _____

1. DAL MUKHLINE O KRISAKO KERIMOS
(den svato palpale BA vaj ČI)

2. TE AVELA BA, ANGLAJ SAVI KRIS THAJ KANA
(rrodjiv te den e fotokopija katar o vačipe)

Vrjama _____ Potpiso _____

TE DŽANEN: Te bičhelen a pritužba elektronske dromesa, musaj anglij kodoja te thon tumare vastesko potpiso aj atunča skenirin.

O poverniku palav arakhilpe jekhimasko
Tel / faks: +381 11 243 81 84
E adresas: Bulevar kralja Aleksandra 84, 11111 Beograd
Republika Srbija
E-mail: poverenik@ravnopravnost.gov.rs
www.ravnopravnost.gov.rs